

Psykiatriens Hus i Aarhus Visionsoplæg

Psykiatriens Hus i Aarhus

Formålet med dette notat er at beskrive visionerne for Psykiatriens Hus samt skitsere de ydelser og fokusområder, der skal etableres og understøttes i husets første fase. Notatet er et dynamisk papir, der løbende vil blive ændret i forlængelse af at samarbejdet styrkes, ideer skabes og erfaringer indhøstes.

Visionen for Psykiatriens Hus i Aarhus er udarbejdet på baggrund af brugeroplevede erfaringer og ønsker, erfaringer fra egne tværsektorielle projekter og erfaringer fra andre kommuner og styrelser m.fl.

1. Vision for Psykiatriens Hus i Aarhus

Visionen er at etablere Psykiatriens Hus i Aarhus med fremtidssikrede psykiatritilbud af høj kvalitet. Indsatserne skal understøtte borgers recovery-proces, sikre at borgerne kan få de bedste muligheder for at være hovedaktør i eget liv og samtidig understøtte, at borgerne kan få så selvstændig en tilværelse som muligt. Indsatserne skal

- Give og understøtte håb
- Få øje på borgernes ressourcer og sætte dem i spil
- Skabe størst mulig effekt for borgerne af de samlede ressourcer
- Give en forenklet og hurtigere adgang til behandling og støtte
- Understøtte integreret behandling af sociale og psykiske problemer
- Understøtte sammenhængende og helhedsorienterede forløb
- Understøtte udvikling og læring hen imod uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet
- Medvirke til at skabe større lighed i sundhed
- Afprøve potentialet i integrerede samarbejdsmodeller (fælles ledelse og fælles finansiering)

For at indfri ovenstående er der brug for mod til at udvikle og afprøve nye samarbejdsformer. Der er en ambition om at gentænke tilrettelæggelse af samarbejdet med borger; borgers stemme er det fælles afsæt og der skal være øje for det hele menneske. Det fremadrettede samarbejde videreudvikles på kanten af det eksisterende samarbejde.

Et styrket samarbejde mellem regionspsykiatrien, socialforvaltningen og beskæftigelsesforvaltningen er et af fokusområderne i udvikling af en helhedsorienteret og integreret indsats ved Psykiatriens Hus. Der er ingen tvivl om, at det at have et arbejde med sin sygdom, er et af de mest identitetsskabende og recoveryunderstøttende elementer i det at komme sig. Psykiatriens Hus skal satse på og sammen med borger implementere et styrket fokus på uddannelse og beskæftigelse. Psykiatriens Hus skal have øje for borgers ressourcer, lærings- og udviklingsmuligheder og aktivt tænke uddannelse og beskæftigelse ind i borgers forløb.

Der er samtidig en fælles ambition om at udvikle tilbud i mellemrummet. Knaphed på økonomiske ressourcer og kapacitet i såvel kommune som regionspsykiatri kalder på nytænkning i forhold til indsatser og samarbejdsmodeller. Der er en skærpet opmærksomhed på, hvordan kapacitet og kompetencer udnyttes, og en fælles interesse i at opnå størst mulig effekt for borgerne af de ressourcer, der samlet set er til rådighed.

2. Psykiatriens Hus i Aarhus - fase 1

I de følgende gives en overordnet beskrivelse af de planlagte indsatser i Psykiatriens Hus ved opstart i februar 2019.

- Recoveryskole
- Peer-uddannelse
-
- Ambulant udgående teams
- Åben rådgivning 16 – 24
- Samarbejde med Udrykningsteamet
- 16 overnatningspladser
-
- Rådgivning og vejledning i dagtimer
- Korte samtaleforløb, psykoedukation og gruppeforløb
- Frivilligt bårne og brugerstyrede aktiviteter

2.1. Rehabilitering og recovery

En del af den overordnede vision er at understøtte borgers recoveryproces og mulighederne for at være hovedaktør i eget liv. Der er gennem de senere år gennemført en række succesfulde samarbejdsprojekter, der har givet en ny fælles indsigt i forhold til borgernes formåen og præferencer samt nye fælles erfaringer i forhold til betydningen af tilrettelæggelsen af samarbejdet mellem borger, behandlingspsykiatri og kommune. En aktiv udnyttelse af erfaringerne skal bidrage til at understøtte håb og videreudvikle borgerinddragelsesperspektivet.

Tilstedeværelse af peers med erfaringskompetence vurderes at være et centralt element. Projekt Ligestillet Støtte har vist, at peers dvs. medarbejdere med patienterfaringer giver håb i kraft af deres blotte tilstedeværelse og er en kompetent dialogpartner, der evner at møde borger med en dybere fælles indsigt og i øjenhøjde. Samtidig er peers en primær driver i udviklingen af recovery-orienterede indsatser, idet tilstedeværelse af peers bidrager til at styrke fokus og håb på borgernes vegne, bidrager til skærpet opmærksomhed på sprogbrug, forforståelser, bibringer ny inspiration og refleksion samt mindre os/dem tankegang. Der ansættes peers i forbindelse med opstart af Psykiatriens Hus. I hvilke sammenhænge kompetencerne bedst udnyttes, bliver et udviklingsfelt frem mod opstart af huset i samarbejde mellem ledelsen og den samlede medarbejdergruppe.

Som et andet centralt element skal der arbejdes med brugerstyrede indsatser f.eks. i form af kontrakt til brugerstyret overnatning. I hvilke sammenhænge og i hvilket omfang, der skal arbejdes med brugerstyrede indsatser, bliver et af de kommende udviklingsfelter i Psykiatriens Hus i Aarhus.

Som et tredje centralt element skal Åben Dialog være en fælles tilgang i dialogen med borger og som faglig referenceramme for tilrettelæggelse af samarbejde med borgers private og professionelle netværk. Åben Dialog tilgangen definerer virkemidler bl.a. at borger mødes som samarbejdspartner, at borgerens behov mødes med fleksibilitet, at netværksperspektivet kontinuerligt inddrages og at rammerne muliggør, at der opstår nye måder at tale på. Såvel regionspsykiatrien som den kommunale socialpsykiatri anerkender tilgangen og dens potentialer og råder over faglige kompetencer, der gør det muligt at implementere tilgangen i Psykiatriens Hus.

2.2. Udviklings- og læringsperspektiv

Det handler om at give livet en mulighed. Psykiatriens Hus byder på flere muligheder for at blive kompetent i færdigheder og dermed skabe muligheder for at komme videre i livet.

Recovery-skolen i Aarhus tilbyder Peer-uddannelsen. På Peer-uddannelsen lærer kursisterne at omsætte sine egne erfaringer med psykisk sårbarhed og recovery til en kompetence, der kan anvendes til at støtte andre. Recovery-skolen tilbyder også kurser med fokus på konkrete temaer og erfaringsdeling. Kurserne er åbne for alle borgere med og uden psykisk sårbarhed, fagprofessionelle, pårørende/netværk og elever/studerende. Med etablering af Recovery-skolen ved Psykiatriens Hus sikrer et fælles afsæt for fortsat uddannelse af peers og dermed mulighed for at imødekomme efterspørgslen efter peers, mulighed for fælles læringsrum og forsat udvikling af recoverykurser til borgere, pårørende og medarbejdere.

Et styrket samarbejde mellem regionspsykiatrien, socialforvaltningen og beskæftigelsesforvaltningen er et af fokusområderne i udvikling af en helhedsorienteret og integreret indsats ved Psykiatriens Hus. Erfaringerne fra Projekt Morfeus peger på, at et tæt og koordineret samarbejde mellem regionspsykiatrien og beskæftigelsesforvaltningen kan skabe bro fra behandling til uddannelse og arbejdsmarked. Det er centralt at fastholde erfaringer og videreudvikle samarbejdet med henblik på at understøtte et styrket fokus på uddannelse og beskæftigelse.

I et bredere perspektiv kan Psykiatriens Hus bidrage til at skabe åbenhed om psykisk sygdom. De fysiske rammer er velegnede til temaaftener og kan benyttes af PsykInfo og pårørendeforeninger.

2.3. Den nære psykiatri

En del af den overordnede vision med Psykiatriens Hus er at udvikle indsatser i mellemrummet mellem regionspsykiatrien og den kommunale indsats. Forankring af det udgående ambulante team, samarbejde med Socialvagten og Udrykningsteamet samt

etablering af 16 overnatningspladser er initiativer, der i sammenhæng kan støtte borger i eget hjem i akutte situationer med telefonisk rådgivning, behandling og besøg i eget hjem eller tilbyde ledsagelse til og overnatning ved Psykiatriens Hus f.eks. som alternativ til indlæggelse.

Det udgående ambulante team tilbyder et akut, kortvarigt og intensiveret behandlingsforløb i borgerens eget hjem som alternativ til indlæggelse. Det udgående ambulante team tilbydes til patienter, som oplever akut psykisk sygdom eller udskrives tidligere med henblik på færdigbehandling i hjemmet. Det udgående ambulante team kan samarbejde med borgers bostøtte eller kontaktperson, hvis borger er visiteret til en sådan indsats.

Socialvagten tilbyder rådgivning til alle borgere, der har brug for akut hjælp. Socialvagten har åbent alle dage i tidsrummet 16 – 24, hvor borgere med akut psykisk og social krise kan henvende sig uden visitation og forudgående aftale.

Overnatningspladserne giver mulighed for intensiveret ambulant behandling eller akut støtte, omsorg og rådgivning under kortvarige ophold. Overnatningspladserne kan have en forebyggende funktion i kraft af at forebygge forværring eller u hensigtsmæssig udvikling af borgers situation. Der vil være tale om forskellige målgrupper og forskellige indsatser i de kommunale og regionale overnatningspladser, men samtidig en vis fleksibilitet ift. hvordan de bruges. Overnatningspladserne bemandes i et samarbejde mellem region og kommune og skaber dermed mulighed for en integreret indsats. Psykiatriloven gælder ikke i Psykiatriens Hus.

Samarbejdet med Udrykningsteamet giver mulighed for telefonisk rådgivning eller besøg hos borger i aften- og nattetimerne. Udrykningsteamet tilbyder omsorg, støtte, rådgivning og vejledning og kan ledsage borger til behandling og støtte f.eks. en overnatning ved Psykiatriens Hus eller til akutmodtagelsen.

Samarbejdet mellem socialvagten, udrykningsteamet og overnatningspladserne udgør et sikkerhedsnet for borgere i eget hjem i kraft af tilbud om uvisiteret adgang til rådgivning, støtte og omsorg udenfor normal åbningstid.

2.4. Rådgivning og navigation

Der skal skabes mulighed for en hurtig og let tilgængelig adgang for voksne med psykisk sårbarhed eller sociale problemer. Formålet er at forbedre sociale og personlige funktioner dvs. at give hjælp til selvhjælp og støtte til at komme tilbage på sporet og dermed forebygge, at problemerne bliver værre.

Psykiatriens Hus vil tilbyde korte samtaleforløb, psykoedukation og gruppeforløb. Der er fokus på borgere med psykiske sårbarheder og samtidig fokus på pårørende herunder familier.

Der er mange kvalificerede private og offentlige tilbud til borgere med psykisk sårbarhed i Aarhus Kommune. Det er vanskeligt at skabe sig et overblik, og det er vanskeligt at spotte de muligheder, der matcher ens behov og præferencer. Samtidig kan der være en tendens til at vælge det velkendte dvs. søge efter tilbud i det regi, borger i forvejen er tilknyttet. Der vil i Psykiatriens Hus arbejdes på at skabe overblik og indsigt

og dermed grundlag for enten at guide borger eller alternativt give adgang til informationerne.

2.5. Frivilligt bårne og brugerstyrede aktiviteter

Der er mange, der er udfordret af ensomhed og mange, der har et sparsomt netværk. Psykiatriens Hus har en mulighed for at skabe rammerne for netværksdannelse i og udenfor huset gennem et aktivt samarbejde med frivillige bruger- og pårørendeorganisationer. Ved at tilbyde udlån af husets lokaler til frivilligt bårne og brugerstyrede aktiviteter skabes et rum for interessebårne aktiviteter og netværksdannelse. Der kan f.eks. være kaffeklubber, kreative værksteder, sangkor, litteraturkreds eller sportsaktiviteter. Tilstedeværelsen af de frivillige organisationer kan samtidig fungere som brobygning til foreningernes aktiviteter i egne lokaler og dermed understøtter borger i overgangen fra offentlig støtte til civilsamfundet.

3. Psykiatriens Hus i Aarhus – efterfølgende faser

Psykiatriens Hus vil etableres i 2019 og udvikle sig fra start. Der kan være tale om at gøre brug af egne indhøstede erfaringer f.eks. i forhold til målgrupper, indsatser, kapacitet osv., hvor det kan være vanskeligt at ramme plet i første forsøg. Der er således en lydhørhed overfor brugere og samarbejdspartnere og åbenhed for justeringer af indsatser.

Vi har en fælles ambition om at skabe adgang til sundhedstilbud for borgere med psykisk sygdom. Det er velkendt, at borgere med psykisk sygdom ikke får tilstrækkelig behandling for somatiske sygdomme herunder livsstilsygdomme. Samtidig har tilbud om sundhedsfremme og forebyggelse udfordringer i forhold til at appellere til målgruppen og vanskeligt ved at fastholde borger i en eventuel kontakt. Der er således en ambition om at videreudvikle samarbejdet med almen praksis og de kommunale sundhedsfremmende og forebyggende tilbud og herigennem skabe adgang til en sundhedsklinik samt adgang til forebyggende og sundhedsfremmende tilbud.

